

W Święto Pracy, które jest świętem robotników mających za swego Patrona św. Józefa — Pierwszego Robotnika, składamy hołd tym wszystkim, którzy swym potem i swym wysiłkiem budują wielkość Ojczyzny czy to wnosząc nowe gmachy, czy też pracując w fabrykach lub też przez uprawę roli żywią cały naród. W uznaniu dla zasług milionowych rzesz robotniczych — Prezydent Medici podniósł ich "salario minimo" o 16%, które wynosić będzie od 288 kruczeirów.

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1926 ROKU "LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1926

KURYTYBA — 1 MAJA (maio) — 1973 — Nr 3120 — (18,73)

Jeszcze o Kanale Panamskim

Omawiano już na łamach "Ludu" problem Kanalu Panamskiego dyskutujący na sesji Rady Bezpieczeństwa ONZ w Panamie, na której delegat panamski domagał się od Stanów Zjednoczonych oddania zony kanału pod administrację rządu Panamy. Problem ten Radę Bezpieczeństwa załatwia połowicznie, polecając rządowi USA i Panamie pójść na drogę obojętnych ustępstw. Dzisiaj warto przypomnieć jeszcze inne ważne szczegóły o tym kanale o którego znaczeniu może nie wszyscy Czytelnicy zdają sobie sprawę. Wiemy już, że zona Kanalu Panamskiego obejmuje 70 km długości i 16 km szerokości. Zoną tą administruje gubernator amerykański mianowany bezpoře dno przez samego prezydenta USA.

Zonę tę wynajęły Stany Zjednoczone od Panamy na 99 lat za sumę 10 mln. dolarów. Umowę podpisano w 1903 r. Budowa kanału trwała kilkanaście lat pod kierunkiem sławnego inżyniera francuskiego Lesseps, który kierował także budową kanału Sueskiego. Prace szły opornie ze względu na choroby tropikalne z powodu których

padło tam ponad 20 tysięcy robotników.

Każdego roku od 13 do 14 tys. statków pod różnymi banderami przejeżdża przez kanał o globalnym tonażu 100 milionów. Ruch ten zwiększa się z roku na rok, tak, że w 1985 r. prawie 18 tysięcy statków przevine się przez ten kanał. Zmusi to Amerykanów do budowy nowych szluz lub też do otwarcia drugiego kanału podobnego.

W zonie kanału Panamskiego pracuje około 20 tysięcy funkcjonariuszy, z tego 15 tys. Panameńczyków. Ci ostatni zajmują 54% stanowisk w administracji zony kanału. Administracja kanału wydała dotąd 78,7 mln. dolarów na pensje swych funkcjonariuszy oraz 25,4 mln. dolarów na różnego rodzaju zakupy w Panamie. Stany Zjednoczone godzą się na zwiększenie opłaty rocznej wynoszącej obecnie 2 miliony dolarów, na zmniejszenie zony kanału do minimum, oddając resztę obszaru w ręce Panamy oraz pragną rozbudować obecny kanał lub otworzyć nowy (na poziomie morza — bez szluz) na podstawie nowej umowy z Panamą.

Prezydent Meksyku — Luis Echeverria powołał już do kraju po 2-tygodniowej podróży do kilku państw Europy, Bliskiego i Dalekiego Wschodu. M. in. bawił on w Moskwie i w Chinach. Praktycznym celem podróży Echeverria było nawiązanie stosunków handlowych, jak np. z Chinami, które importować mają towary z Meksyku za sumę 3 mln. dolarów. Szej Meksyku zapomniał naród, że wymiana handlowa z państwami socjalistycznymi nie wpływa na zmianę polityki zagranicznej kraju.

Zapora w Itaipu zatwierdzona

Prezydent Paragwaju — ALFREDO STROESSNER

Podczas wizyty prezydenta Paragwaju w Brazylji — Alfredo Stroessnera zatwierdzono oficjalnie budowę odbiorczej elektrowni wodnej w Itaipu przy siedmiu spadach rzeki Parany. Powstała w ten sposób przedsiębiorstwo brazylijsko-paragwajskie i a

finansowanie tej budowy, do której wejdą również kapitały zagraniczne.

Głównymi punktami podpisanej umowy są: zapora Itaipu licząca będzie 1.500 m długości i 170 m wysokości; wielkie sztuczne jezioro o pojemności 1.350 km kwadratowych, stanowiące rezerwat 30 bilionów metrów kubicznych; elektrownia otrzyma 14 generatorów, każdy o mocy 765 tysięcy kilowatów. Generatory te dostarczą energii o łącznej na 10,7 milionów kilowatów.

Kierownictwo przedsiębiorstwa brazylijsko-paragwajskiego składać się będzie z naczelnego dyrektora i pięciu dyrektorów oraz z 12 doradców administracyjnych; sześciu Brazylijczyków i sześciu Paragwajczyków.

Postanowiono, że poziom wody na rzece Paranie musi

być zagwarantowany nawet podczas budowy, tak, by na tym nie ucierpiała nawigacja rzeczna. Koszta budowy obrymiej elektrowni w Itaipu wyniosą 2 biliony dolarów.

Przypomnijmy tu, że do największych zapór wodnych na świecie zaliczają się: Nuręk w Związku Sowieckim — o wysokości 310 m; Grande Dixence w Szwajcarii — 284 m; Inguri w ZSRR — 272 m; Vaiont we Włoszech — 262 m, podczas gdy Itaipu (o której mowa) posiadać będzie 170 m wysokości. W ciągu najbliższych 10 lat zapotrzebowanie na energię elektryczną w Brazylji wzrośnie o 12%. Nawet po wybudowaniu elektrowni w Itaipu, Brazylji brakować będzie prawie 6 bilionów kilowatów, czyli konieczność budowy jeszcze kilku elektrowni.

Wowód pojednania i zgody

Willy Brandt, kanclerz Niemiec Federalnych, wybiegł się z oficjalną wizytą do Izraela w czerwcu br. Odwiedziny te będą miały charakter pojednania dwóch narodów. Izraelowi niełatwo zapomnieć o okrutnych przesławach i męczennictwach Żydów w hitlerowskich obozach śmierci. Ze swej strony Niemcy zachodnie czują się odpowiedzialni, przynajmniej w części za zbrodnię dokonaną przez nazistów na milionach rzeszach ludności żydowskiej spędzonych do obozów eksterminacji w wszystkich państwach Europy.

Od jakiegoś czasu wspólnie między Izraelem a NRF przybrały formę specjalną, dzięki nawiązaniu stosunków dyplomatycznych w 1965 ro-

ku. Rząd Niemiec Federalnych zgodził się na wypłacenie odszkodowania tym rodzinom żydowskim, których członkowie zginęli w krematoriach hitlerowskich. A oflar takich należono 6 milionów, czyli prawie połowa wszystkich Żydów żyjących na świecie. Aktualnie liczba Żydów na świecie wynosi ponad 14 milionów, z czego 6 milionów mieszka w Stanach Zjednoczonych. (W Izraelu — 2,6 mln.)

Początki akcji pojednawczej między Izraelem a NRF datują się od 1961 r. gdy rząd Niemiec Federalnych uznając się za "spakobierce" III Rzeszy zobowiązał się zapłacić Izraelowi odszkodowanie w sumie 3 biliony marek. Naturalnie, że suma ta nie

odpowiadała majątkowi Żydów skonfiskowanemu przez Hitlera. Jednakowoż ówczesny premier Izraela David Ben Gurion zgodził się na to sumę, tym bardziej, że młode państwo Izraela liczące 600 tys. mieszkańców — musiało przyjąć w swych szczyptych granicach 300 tys. uchodźców żydowskich z Europy oraz 800 tysięcy Żydów którzy opuścili państwa arabskie.

W 1965 NRF i Izrael nawiązali oficjalnie stosunki dyplomatyczne, a obecny premier panji Golda Meir zdaje sobie sprawę, że od dobrych stosunków z Niemcami Zachodnimi zależy w wielkiej mierze rozwój ekonomiczny i bezpieczeństwo polityczne Izraela.

Zmiany w armii sowieckiej

Obserwatorzy wojskowi Pentagonu (naczelne dowództwo armii USA) jak np. Alexander Gerhardt i William Schneider — zaobserwowali liczne zmiany dokonane w armii sowieckiej. Zmiany te nastąpiły tak w kierownictwie trzema broniami (armia lądowa, lotnictwo i flota wojenna) jak również w dowodzeniu wojskami stacjonowanymi w 15 rejonach wojskowych w ZSRR.

Generałowie, dawni dowódcy różnych armii sowieckich w II wojnie światowej, zastąpili zostali młodym elementem. Zmiana ta mogła być tłumaczona w dwojaki sposób: a) nowe bronie i znaczny postęp techniki wojskowej wymagają od dowódców ustawicznego dokształcania się, co mogą zrobić jedynie generowanie od 45 do 55 roku życia. b) techniczny postęp w nowoczesnych broniach przystosować należy do akcji ofensywnej.

Dotąd średnia wieku najwyższych dowódców armii sowieckiej wahała się wokół 66 lat. Zgon marszałków Zacharowa, Kryłowa i gen. Mariachina ułatwił dokonanie róż-

nych zmian w tonie armii. I tak szefem sztabu głównego został gen. Wiktor Kulikow. Ministrem Obrony został gen. Władimir Tolbukow. Gen. Simion Kurokcin będzie czuwał nad lotnictwem i pociskami raketowymi (missiles).

Naczelne dowództwo oddziałów sowieckich w Niemczech Wschodnich objął gen. Jewgieny Iwanow, były komendant moskiewskiego rejonu wojskowego. Kierownictwo nad flotą wojenną zajął admirał Lobow — specjalista od podwodnych łodzi nuklearnych i były komendant floty stacjonowanej na Murmańsku.

Związek Sowiecki podzielony jest na 15 rejonów wojskowych. Otóż dowódcami 12 rejonów zamianowani zostali generowanie młodszy (40 lat) z których większość nie brała udziału w II wojnie światowej. Posiadają jednak wyższą szkołę wojskową i obeznani są z nowoczesną techniką wojowania. Przyszłość pokaze, czy nowi dowódcy sowieccy pójną na taktykę defensywną czy ofensywną.

Wzrost energetyki w S. Paulo

Stan sanpaulistański, najudniejszy i najbardziej rozwinięty na polu przemysłu, handlu i gospodarki rolnej, z roku na rok pochłania coraz więcej energii elektrycznej. Na terenie np. przemysłu Wielkiego São Paulo wzrost tej energii doszedł do 17,4% w ciągu pierwszych miesięcy bieżącego roku. W wyrobie artykułów spożywczych wykorzystanie energii elektrycznej podniosło się o 8,1%, a w przemyśle tekstylnym o 4,5%.

Pociągająca jest rzeczą, że wzrasta również zapotrzebowanie energii elektrycznej w interioze tego stanu, gdzie przemysł zużył o 24,2% energii więcej aniżeli w roku ubiegłym. Jeszcze większy wzrost energii zanotowano w manufakturze i produkcji rolnej, bo aż 34,1%. Z powyższego wynika, że rolnicy paulistańscy, zwłaszcza młodszego pokolenia, uznają potrzebę i konieczność zmechanizowa-

nia uprawy roli, co w rezultacie przyczynia się do większej produkcji i wyższych zysków.

Dowodem coraz to większej mechanizacji rolnictwa sanpaulistańskiego jest nabywanie traktorów na wielką skalę przez tamtejszych rolników. I tak w ubiegłym roku sprzedaż traktorów na terenie całego stanu wzrosła o 39,2% w porównaniu z r. 1971. Nie można również pominąć innego faktu, mianowicie, że wzrasta liczba posad w przemyśle, handlu i popyt na siłę roboczą w rolnictwie paulistańskim.

Tak wielkie stosunkowo zapotrzebowanie na energię elektryczną stanu São Paulo tłumaczyć należy jeszcze rozumną i zręczną polityką ekonomiczno-finansową rządu federalnego, a także spadkiem inflacji z roku na rok.

W KALEJDOSKOPIE

◆ **BRASILIA** — Podpisanie umowy o budowie zapory wodnej w Itaipu między Brazylją a Paragwajem wywołało kryzys dyplomatyczny ze strony Argentyny, której ambasador nie chciał udziału w bankiecie ofiarowanym przez prezydenta Paragwaju — Stroessnera dla korpusu dyplomatycznego w Brazylji.

◆ **MOSKWA** — Generalny sekretarz partii w ZSRR — Leonid Breżniew oświadczył na zebraniu centralnej komisji partyjnej, że Związek Sowiecki musi szukać zbliżenia z Zachodem, zwłaszcza z USA, by uniknąć zastój ekonomicznego. To zbliżenie z Zachodem nie naruszy ideologii marksistowsko-leninowskiej.

◆ **S. PAULO** — Panuje nadal kryzys między gubernatorem Laudo Natel a redakcjami O Estado i Jornal da Tarde wywołany denuncjacją tych dzienników na temat nielegalnego monopolu udzielonego przez gubernatora kompanii ubezpieczeniowej Fepasa.

◆ **RIO** — Światowej sławy pianista polski — Witold Malczukowski, najlepszy wykonawca utworów Chopina, występuje obecnie w Rio i São Paulo z recitaleem fortepianowym. Specjalny program poświęcił mistrz Malczukowski młodzieży z São Paulo.

◆ **KURYTYBA** — Prezes Federacji Rolników Parany — Mario Stadler de Souza, twierdzi, że uprawa soi w Paranie zmniejsza się w ubiegłym roku z miliona ton na 1,6 mln. ton, co może spowodować zanik uprawy pszenicy, kukurydzy, kawy, rzepaku itp. i wywołać krytyczną sytuację dla rolników ze względu na niskie ceny soi i na brak dostatecznej ilości składków dla jej nadprodukcji.

◆ **PARYZ** — Dnia 26 kwietnia br. zmarł we Francji słynny filozof katolicki Jacques Maritain licząc 91 lat. Na katolicyzm nawrócił się on w 1908 r. pochodząc z rodziny protestanckiej. Ożeniony był z Żydówką.

◆ **SANTIAGO** — Nieznani sprawcy podłożyli dynamit pod posąg "Che" Guevary w stolicy chilijskiej. Potężny wybuch dynamitu oderwał głowę posągu ten został wylany w pobliskich domach i sklepach. Posąg ten został inaugurowany w 1971 roku.

◆ **BELO HORIZONTE** — Plaga szarańczy która nawiedziła północne obszary stanu Minas Gerais z końcem ubiegłego roku zmniejszyła zbiór kukurydzy o 70 procent. Władze ferokulo stanowią zbiorę groźne niebezpieczeństwo dla zdrowców w Rio, które stanowią wojna niebezpieczną sytuację za pomocą środków chemicznych.

◆ **RIO** — Stanowa Izba Deputowanych Guanabary prowadzi energiczną akcję przeciw budowie zbyt wysokich wieżadźców w Rio, które stanowią groźne niebezpieczeństwo dla zdrowców lądujących na lotniskach Galeão, Santos Dumont i Jacarepaguá.

◆ **BRASILIA** — Podczas wizyty prezydenta Paragwaju Stroessnera dokonano poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę gmachu ambasady paragwajskiej. Przy tej okazji budowę gmachu będzie raz ściśle przyjaźni między Brazylją a Paragwajem.

◆ **BUENOS AIRES** — Terrorysty argentyńscy (Montenaros) dokonali aktu porwania na osobie komendanta wardill ros) dokonali (policii cywilnej) Jacobo Nasif w mieście Cordoba. Przedtem Monteneros napadli na 3 stacje kolejowe demontując urządzenia telegraficzne i telefoniczne.

◆ **PHNOM PENH** — Obłężenie stolicy Kambodży przez oddziały komunistyczne Półn. Wietnamu od jakiegoś już czasu spowodowało krytyczną sytuację obrońców. Bombowce amerykańskie B-52 bombardują intensywnie pozycje komunistów, którzy znajdują się w odległości 3 km od stolicy.

◆ **LA PAZ** — Rząd prezydenta Banzeru w Bolwii skazał na wygnanie 20 wpływowych polityków którzy kierowali ruchem antyrządowym. Wielu innych polityków czeka podobna kara.

◆ **RIO** — Ministerstwo Przemysłu i Handlu zabiera się do budowy szynsterzy łączące wybrzeże rioskie ze stanem Bahia. Szosa ta biegnąc nad wybrzeżem tych dwóch stanów będzie mieć wielkie znaczenie dla ruchu turystycznego.

◆ **WASZINGTON** — Z kół Pentagonu informują, że Związek Sowiecki sprzedał ostatnio Syrii 40 myśliwców Mig-21 i 2 polawiacze mln. Czechosłowacja zaś sprzedała Irakowi broń za sumę 80 milionów dolarów.

◆ **S. PAULO** — Podczas Wielkiego Tygodnia zarejestrowano w głównych miastach Brazylji 701 wypadków w których zginęło 165 osób a 416 odniosło rany. Najwięcej wypadków śmiertelnych było w stanie paulistańskim bo aż 63.

◆ **BRASILIA** — Tegoroczny eksport cukru brazylijskiego do Stanów Zjednoczonych może dojść do 620 tys. ton, mając na uwadze fakt, że w ciągu kilku ostatnich miesięcy Brazylia wywoziła już 287 tys. ton cukru do USA.

◆ **TOKIO** — Rząd prezydenta Nakasony w Japonii sprawił że około 51 milionów osób nie może korzystać z przejazdu kolejną żelazną. Kolejarze japońscy domagają się podwyżki swych poborów miesięcznych.

ŻYCIE RELIGIJNE - ŻYCIE RELIGIJNE - ŻYCIE RELIGIJNE

KOŚCIÓŁ W AUSTRALII

W czasie obrad 40. światowego Kongresu Eucharystycznego, który odbył się 18 lutego br. w Melbourne, upłynęło 170 lat od dnia, kiedy po raz pierwszy została odprawiona Msza św. na ziemi australijskiej. Aż do tego czasu, czyli do 15 maja 1803 r., kiedy pierwszy wokół Eucharystii, zgromadził się w Sydney po raz pierwszy wokół Eucharystii, musieli wyznawać swoją wiarę z dala od ojczyzny, bez opieki duszpasterskiej i bez sakramentów. Katołicyz w Australii miał początki nieco inne, niż w innych krajach, bo wcześniej byli tam katołcy świeccy, a dopiero potem przybył księża.

Pierwszymi katołkami, którzy przybyli do Australii, byli więźniowie znajdujący się przy flocie angielskiej kapitana Flindersa, płynącej w roku 1788 do nowej angielskiej kolonii „Australia”. Więźniowie ci osiedlani zostali w Botany Bay w celu odbycia kary. Zarówno oni, jak i wartownicy wyznania katołckiego, zostali zmuszeni do uczeszczenia na nabożeństwa angielskie. Wszystkie próby do gubernatora o sprowadzenie do Australii księdza katołckiego pozostawały bez echa. Dopiero bunt w Irlandii w r. 1793 miał oznaczać pierwszą pomoc dla katołków w Australii. W roku 1800 wśród więźniów znajdowało się trzech księży z Irlandii, którzy mimo uwołnienia — nie otrzymali prawa sprawowania funkcji kapłanskich na terenie Australii. Dopiero po długotrwałych pertraktacjach z gubernatorem udało się otrzymać jego zgodę na celebrowanie Mszy św. w Sydney w co trzecią niedzielę przez jednego z księży, Dikona. Chęć uniemożliwić przekształcenie tych uroczystości księża w każde do demonstracji katołków, gubernator polecił, aby każda Msza św. odprawiała się pod okiem policji. Kiedy w parlamencie angielskim zaproszono przeciwko metodom postępowania, stosowanym wobec katołków australijskich, postanowiono wówczas udzielić zezwolenia na przyjazd do tego kraju dwóm księżom irlandzkim. Duchownym tym, który wnieśli zamienny wkład w ukształtowanie się Kościoła katołckiego w Australii, gubernator kraju utrudniał pracę na każdym kroku. Zabronił m. in. odwiedzania państwowych domostw.

Około roku 1840 Australia liczyła już prawie 250 tysięcy katołków, pochodzenia głównie irlandzkiego. W szkołach katołkich nauczano katołczo „irlandzkiego”, co zmieniło się dopiero w ciągu ostatnich lat. Tak wpływy irlandzkie zarówno w Kościele, jak i w szkołach, dostrzega się także i dzisiaj, chociaż do Australii przybyły, po zakończeniu ostatniej wojny, miliony ludzi z innych krajów. Obecnie na ogólną liczbę 13-milionowej ludności Australii, katołcy liczą prawie 4 miliony, stanowiąc drugą co do wielkości wspólnotę chrześcijańską (obok anglikanów). Dane statystyczne wskazują, że na trzech katołków, dwóch jest praktykujących.

„HISTORIA KOŚCIOŁA W AMERYCE ŁACIŃSKIEJ”

Niedawno obradowała w Quito (Ekwador) konferencja historyków Kościoła Ameryki Łacińskiej. Uczestnicy tej konferencji postanowili wydać „Historię Kościoła w Ameryce Łacińskiej”. 9-tomowa praca obejmująca całą historię Kościoła w Ameryce Łacińskiej od jej odkrycia w 1492 r. aż do czasów współczesnych. Pierwszy tom ukazuje się w 1976 roku.

CHINCYZY NA PLACU ŚW. PIOTRA

Na Placu św. Piotra w Rzymie zjawili się po raz pierwszy funkcjonariusze chińscy Mao-Tse-Tunga, ale nie przekroczyli białej linii rozgraniczającej Państwo Watykańskie od Włoch. Było ich 20 w zielonych bluzach robotniczych. Przyjechali brązową ciężarówką i przystąpili do robienia zdjęć telewizyjnych. Otoczyli ich księża, zakonnicy i zakonnice, pielgrzymi i turyści. Przez okna nad Pałacem patrzyli urzędnicy kurialni. Ruch uliczny stanął. Po chwili, jakby ulegając panice, Chinczyce wskoczyli do ciężarówki i szybko odjechali. Nikt nie wie skąd przybyli i dokąd uszli.

KOPERNIK W FILATELISTYCE

Warszawska Agencja Wydawnicza Prasa — Książka — Ruch, wyda w najbliższym czasie książkę pt. „Mikolaj Kopernik w filatelii”. Autorem jest czołhowski filatelista Roman Puchniński. Ten swego rodzaju rarytas filatelistycki składa się z dwóch części — w pierwszej autor przedstawia metodykę gromadzenia materiałów i dokumentacji znaków pocztowych ilustrujących temat, ukazujące życie Kopernika i znaczenie jego dzieła w rozwoju astronomii. Część druga zawiera katalog polskich i także obcych znaczków, kasowników i kart pocztowych tematycznie związanych z Kopernikiem. Całość, bogato ilustrowana, zamyka Calendarium i noty bibliograficzne.

PIERWSZE DACHY NA MURACH ZAMKU

Warszawa — Na Zamku Królewskim w stolicy pojawiła się pierwsza tradycyjna wiecha marszaska. Wiecha zazieleniła się na najstarszej partii budowli, tzw. skrzydle gotyckim. Południowo-wschodni fragment Zamku został odbudowany. Na plac budowy nadchodzą transporty grunsów obronnych w Zakładach Kamienia Budowlanego w Klekacach i Szydłowcu. Po ułożeniu grunsów, specjalna Brygada „Mostostalu” z Zabrze rozpocznie na skrzydle gotyckim montaż stalowej konstrukcji dachu.

TELEWIZJA W POLSCE

(FEI) Według ostatnich informacji agencji warszawskiej PAP, która powołuje się na dane ministerstwa łączności, liczba aparatów telewizyjnych osiągnęła na przełomie 1972 - 1973 roku 5,2 miliona, w tym blisko 3,7 miliona w miastach i ponad 1,5 miliona na wsi. Wśród miast wydzienionych (Warszawa, Kraków, Łódź, Poznań i Wrocław) największą liczbę odbiorników TV ma Warszawa (339.297), drugie miejsce zajmuje Łódź, trzecie Poznań (11.882).

Spośród województw największe aparaty TV posiada województwo katowickie (764.871), daleko — stwierdza PAP — wyprzedzają pozostałe województwa. Za nim plasuje się woj. poznańskie (341.216), najmniej zaś odbiorników TV ma województwo białostockie (132.798).

Jak wynika z danych „Małego Rocznika Statystycznego 1972 r.” — z końca 1971 roku liczba odbiorników TV wynosiła 4.709.000, w tym na wsi 1.294.000. W okresie wiec ostatniego roku wzrosła ona o ponad 500.000. Podobny był wzrost w r. 1970 — o 494.000. Do informacji tych warto dodać, że w 1969 roku zarejestrowanych było na terenie Polski tylko 426.000 odbiorników TV, a w 1965 roku — 2.078.000. Już wówczas największe ich posiadali mieszkańcy Warszawy i województwa katowickiego.

III NIEDZIELA PO WIELKANOCY

(13 maja)

Jam jest pasterz dobry. Dobry pasterz duszę swą daje za owe swoje. Lecz najemnik, i ten, co nie jest pasterzem, którego owce nie są własne, widzi wilka przychochającego, i opuszcza owce; i ucieka, a wilk porywa, i rozprasza owce; najemnik zaś ucieka, bo jest najemnikiem, i nie zależy mu na owcach. Jam jest pasterz dobry, i znam moje, i znam moje owce. Jako mnie zna Ojciec, i ja znam Ojca, a duszę moją kładę za owce moje. I inne owce mam, które nie są z tej owczarni; i te trzeba mi przyprowadzić, i słuchać będą głosu mego; i stanie się jedna owczarnia i jeden pasterz. Dlatego miłujcie mnie Ojciec, że ja kładę duszę moją, abym ją znowu wziął.

W tym roku dwie wielkie uroczystości przypadły tą niedzielą Dobrego Pasterza: Powszechny Dzień Modlitw o powołania kapłanskie i zakonne oraz Dzień Matek. Św. Piotr z całą odwagą przypomina Żydom, że odrzuceniu Chrystusa który jest „kameniem węgielnym” zbudowaniu, czyli fundamentem nowej budowli i wiecznego mieszkania Boga. Tym budynkiem my jesteśmy. A Ewangelia św. przedstawia nam Chrystusa jako Dobrego Pasterza, który daje życie za owce swoje. To mówi o Jego wielkiej trosce o dusze ludzkie, które też gubią się, jak owce — kiedy zabraknie pasterza dusz. Pan Jezus poucza nas, że jego owce znają Go. Czy tak jest dziś? Wielu chrześcijan nie zna Chrystusa i nie korzysta z Jego dobroci i przebaczenia. Podobnie nie wszystkie „owce” — jak za czasu Chrystusa — słuchają Jego głosu bo idą za fałszywymi pasterzami i najemnikami, którzy prowadzą ich na manowce. Wielu duszpasterzy za przykładem Chrystusa oddało swoje życie „za owce swoje” lub oddało się całkowicie ich służbie. Wierni mają za obowiązek troszczyć się o swoich pasterzy i modlić się, aby ich nie zabrakło. Sam Chrystus to nakazał, stwierdzając, że żniwo wielkie, ale robotników mało: „Proście tedy Pana żniwa, aby wysłał robotników na żniwa swoje”. Słusznie wzięto za maksymę Roku Powołań: „Rodzina źródłem powołań”. Tylko rodzina prawdziwie chrześcijańska może wydać kapłanów w dzisiejszych czasach. Polskie rodziny mogą się poszczycić tym, że żyją po chrześcijańsku i wydają kapłanów, ale ostatnio mało jakich powołań wychodzi z polskich rodzin, a jest ich wielki brak w wielkim kraju katolickim, jakim jest Brazylia. Oto nadarza się sposobność w tym Roku Powołań, aby w rodzinach naszych więcej się zainteresowano tą ważną sprawą i więcej się modlono i starano o powołania. Dzień powołań przypadał w Dzień Matek. Słusznie oddaje się czesć matkom i okazuje się im wdzięczność za trud i poświęcenia, jak tego żąda wielka misja macierzyńska, a zwłaszcza matkom księży i zakonników. Nie zapominamy, że wiele dzieci zawiązała swoje powołania matkom. Dlatego niech matki skorzystają z Dnia Powołań, aby przypomnieć sobie, czego się spodziewa po nich Dobry Pasterz. Jak bardzo liczy, że dobre i pobożne matki będą licznymi i godnymi kapłanów, tak potrzebnych dla Jego owczarni. KS. Z. P.

ZAGRANICZNE WYSTAWY SZTUKI POLSKIEJ W 1973 ROKU

W 24 krajach otwarte zostaną w 1973 roku polskie wystawy związane z 500 rocznicą urodzin Kopernika. W Wielkiej Brytanii pokazana będzie wystawa polskiego malarstwa XIX i XX wieku w Holandii, Szwajcarii i USA — polskiej sztuki ludowej. Na Kubie odbędzie się wystawa polskiego malarstwa współczesnego i architektury, w Meksyku — malarstwa i grafiki, w Hiszpanii — plakatu.

WIEŚCI Z POLSKI

216 FABRYK Z POLSKI W ZSSR

(FEI) Warszawska agencja PAP podala („Trybuna Ludu” 26.3), że w ciągu ostatnich 16 lat Centrala Handlu Zagranicznego „Polimex-Cekop” eksportowała z Polski do Związku Radzieckiego ogółem 216 różnego rodzaju fabryk, montażu 19 obiektów przemysłowych wykonywanych przez te centrali pracując obecnie w Związku Radzieckim polscy specjaliści.

W latach 1974 - 1976 — podaje PAP — nastąpi dostawa z Polski do ZSSR dalszych 49 obiektów przemysłowych. „Ocena się, że tegoroczne dostawy przekroczą sumę 100 milionów rubli, co stawia Polskę w rzędzie najpoważniejszych dostawców kompletnych obiektów przemysłowych do ZSSR”. Natomiast jeśli chodzi o dostawy sowieckie do Polski tego rodzaju obiektów, to — jak informuje PAP — w latach 1971 - 1972 wartość ich wyniosła zaledwie 17 milionów rubli. Za sumę tę Centrala „Polimex-Cekop” zakupiła zakłady i urządzenia dla przemysłu materiałów budowlanych i przemysłu chemicznego.

NOWY MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH

(FEI) Dopiero prawie w miesiąc po katastrofie lotniczej, która wydarzyła się w rejonie lotniska pod Szczecinem, a w której — jak wiadomo zginął minister spraw wewnętrznych Wiesław Olecka, powołano na to stanowisko Stanisława Kowalczyka. Według oficjalnego komunikatu („Trybuna Ludu” 24.3) liczy on 48 lat. Urodził się w Pabianicach w rodzinie robotniczej.

CORAZ WIĘCEJ ŚWIECKICH STUDIJE TEOLOGI

Z każdym nowym rokiem akademickim wzrasta w studium teologicznym zainteresowanie wydziałami teologicznymi. Obok młodych teologów przygotowujących się do funkcji kapłanskiej, teologią interesują się przede wszystkim studenci, mający zamiar zostać w przyszłości teologami świeckimi. Istnieje też spora grupa studentów, którzy pragną poznać tę dziedzinę wiedzy z innym zawodem w szkolnictwie. Wskazuje na to ks. kard. Koenig, arcybiskup Wiednia mówiąc o jednym z księży „duszpasterzem akademickim dla teologów świeckich”.

Na podstawie opublikowanej niedawno statystyki, na wydział teologiczny uniwersytetu wiedeńskiego uczęszcza 411 studentów, w tym 33 cudzoziemców; 376 osób to mężczyźni, a 81 — kobiety. Studentów świeckich jest 326, w tym 17 cudzoziemców.

POLSKI DOM W JEROZOLIMIE

Polacy przyjeżdżający do Jerozolimy i patrzący na pierwszy plan miasta, z miłym zdziwieniem dostrzegają pomiędzy nazwami ulic i głównych obiektów zamocowane w języku hebrajskim lub angielskim, nazwę napisaną po polsku: Dom Polski. Ten Dom Polski, to hotel utrzymywany przez polskie Siostry Elżbietanki, hotel przeznaczony głównie dla Polaków. Odnajdują go rodziny, przybywający do Ziemi św. z całego świata i tam zamieszkują szczęśliwie. W taki hotel znaleźć mogli, bo jest tam czysto i ładnie, ceny nie są wygórowane, kuchnia polska, atmosfera bardzo miła i gozliwość dokładnego poinformowania się co zobaczyć, gdzie kupić, jak najlepiej wykorzystać czas bez nadmiernej straty pieniędzy. Taki Dom Polski w Ziemi św. był potrzebny, gdyż daje ogromne usługi i Polacy są szczęśliwi, że go mają.

ŚW. TOMASZ W KOMPUTERZE

Rzym — 10.600.000 sów ze 100 dzieł św. Tomasa z Akwinu, doktora Kościoła, na czele z jego głównym dziełem „Summa Teologiczna”, zostało opracowanych dla wprowadzenia tysięcy pojęć do komputera dla analizy teologicznej, filozoficznej, językowej, gramatycznej itp., by sporządzić kompletny, „elektroniczny” indeks nauki genialnego teologa, zwanego „Doktorem Anielskim”.

Praca ta, dokonywana w Watykanie przy pomocy marynarzy, której konstrukcja kosztowała pół miliona funtów, ma być gotowa na uroczystość 700-lecia zgonu św. Tomasa. Zmarł on w Fossanova we Włoszech, w drodze do Francji 7 marca 1274 roku.

RADIO CAMBIÚ
 ZYE — 348 — 1520 KHZ
 Boa música, Clube dos Sócios, Terço em Família,
 Música polonesa das 17.00 às 18.00 horas.
 Homenagens, Anúncios. — Avisos e Recados para Amigos
 82.800 — ARAUCÁRIA — Fone: 109 — PARANÁ

Do partii komunistycznej wstąpił niemal bezpośrednio do wojny. Studiował najpierw w Technikum Chemicznym w Gliwicach, a następnie ukończył z wyróżnieniem w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, uzyskując dyplom magistra inżyniera-metallurga. Już od czerwca 1950 roku „przeszedł do pracy partyjnej, gdzie sprawował szereg odpowiedzialnych funkcji. Był m. in. kierownikiem Wydziału Ekonomicznego, a następnie jednym z sekretarzy Komitetu Woj. w Katowicach. Członkiem Komitetu Centralnego PZPR jest od listopada 1968 r. Na ostatnim kongresie PZPR (grudzień 1971 r.) powołano go na jednego z sekretarzy KC tej partii.

POLACY NA CZĘŚĆ TABELI REKORDÓW ŚWIATA W SZYBOWNICTWIE

dzięki czterem rekordom świata, ustanowionym przez Edwarda Makulę w czasie pobytu w USA, polscy szybownicy znowu wysunęli się na czoło światowej tabeli rekordów. Posiadają ich obecnie 7, dzieląc honorowe miejsce z pilotami ZSSR, legitymującym się taką samą ilością. Pięć rekordowych wyników mają aktualnie piloci USA i Niemiec Zachodnich, zaś po 3 — Australii i W. Brytanii. Dwa pozostałe rekordy (w sumie notuje ich się 32) należą do pilotów Afryki Południowej.

Opóźnie Edwarda Makulę na liście polskich rekordistów świata figurują Pelagia Majewska, Adela Dankowska i Stanisław Józefczak.

CENNY ZBIÓR MONET

W Cieszynej mieszka Fryderyk Lorek, posiadający jeden z najcenniejszych zbiorów numizmatycznych w kraju. W ciągu wielu lat zebrał on ponad 2.800 sztuk polskich monet, z których najstarsza — to denar z XI wieku — posiada panowania Władysława Hermana. W zbiorach Polskiego numizmatyka są także monety z czasów Piastów Śląskich, m. in. cieszyńskiej trojaki i krakowskiej obole. Ponadto posiada on prawie 4.200 sztuk innych monet, ponad 170 istniejących i nieistniejących już monet i księstw całego świata.

ZBIÓR ZNACZKÓW KRÓLOWEJ ELŻBIETY

Komitet światowej Wystawy Filatelistycznej „Polska 1973” w Poznaniu otrzymał zawiadomienie, że na wystawę będą eksponowane znaczki ze słynnego zbioru królowej Elżbiety a także zbiory z Angielskiego Królewskiego Towarzystwa Filatelistycznego. Zbiory Królowej będą eksponowane — jak to zdecydował już Komitet Wystawy — w specjalnym salonie honorowym. Wystawa trwać będzie od 19 sierpnia do 2 września br. Jak dotąd zgłoszyło się już 52 kraje świata. Będzie to jedna z największych imprez tego rodzaju w dziejach filatelistyki.

KAPITAN CZART

(PRZYGOdy CYRANA DE BERGERAC)

Przełożył z francuskiego Wiktor Gomulicki

145)

Ben Joel ustawił po trzech ludzi z każdej strony ulicy.

Trzej pozostali zostali wystani na zwiady w kierunku bramy Nesle.

Następnie Ben Joel powrócił do hrabiego.

— Czy pan hrabia będzie pewny, że Cyrano przybędzie przez tę bramę? — zapytał.

— Jak najpewniejszy. Mieszka on niedaleko stad i nie ma innej drogi przed sobą, chyba gdyby chciał przebyć Sekwanę powyżej Luwru, co jednak trudno przypuszczać. Czy można ufać twoim ludziom, że ściśle wypełnią rozkazy?

— Niech jasny pan będzie spokojny. Kapitan Czart, choćby był czartem we własnej osobie, nie wysłiźnie się nam. Pierwszy cios z mojej ręki otrzymam.

— Musi to być zrobione szybko. Jeśli nie znajdzie przy Cyranie tego, co mi potrzebne, będziemy musieli zabić szturmem jego mieszkanie!

— O! — zauważył Ben Joel — to nie byłoby bardzo roztropne.

— Tak chcę i tak być musi — rzekł wyniosło Roland. — Jeżeli brama stawia nam opór, podpalimy dom!

Cygan nic nie odpowiedział.

Pochylił się on ku ziemi i nadłuchiwał.

Do uszu Rolanda najbliższy szmer nie dochodził, ale Ben Joel, który miał słuch o wiele delikatniejszy, pochwylił stuk kopyt końskich na bruku, rozlegający się w bardzo znacznym jeszcze oddaleniu.

Gwiazdy zaczynały gasnąć i na wschodzie, ponad dachami milczącego miasta, niebo zlekka się rozjaśniało.

Jeden z ludzi, wysłanych na zwiady, nadbiegł szybko.

— Cóż tam? — spytał Roland.

— Jeździec jakiś zmierza w tę stronę.

— Sam?

— Zapewne sam.

— Nie poznasz, kto to taki?

— Zbyt ciemno jeszcze.

— To on, bez wątpienia — rzekł Ben Joel. — Ja udam się naprzód; wy bądźcie gotowi.

Cygan pobiegł ku bramie Nesle i przyczał się, aby zobaczyć przybywającego jeźdźcę.

— To on, w samej rzeczy — szepnął do siebie.

— Naprzód! — rzucił przyciszonym głosem rozkaz zbrojnym, którzy się z nim połączyli.

Następnie jednym skokiem znalazł się przy wierzchowcu poety i chwycił go silnie za chrapy.

Koń szarpnął się gwałtownie w tył, a Cyrano, wyciągając z olstra pistolet, krzyknął:

— Na bok, łajdaku, bo strzele!

— Hurra! na Kapitana Czarta! Do mnie! do mnie! — wrzasnął napastnik.

Wszyscy zbroje wystąpili, zagradzając drogę poecie. Roland tylko pozostał w cieniu, oczekując końca walki.

— Zasadzka? — zawołał Cyrano, śmiejąc się szyderczo. — Hrabia, jak widzę, nie traci czasu. Z drogi, hobota!

I nie ostrzegając już tym razem wystrzelił. Jeden ze zbrojów powalił się na ziemię z roztrzęsioną głową.

— Głi! — krzyknął cygan i nadstawionym nożem rzucił się jak tygrys, na Cyrana.

Sawinusz odbił cios i ze wszystkich stron naciśnięty zeskoczył z konia, aby mógł walczyć swobodnie.

W ręce jego błysnęła szpada i ta szpada, która wlewała po mistrzowsku, szybko odcyściła plac przed sobą.

W tej chwili kilka kul świsnęło mu koło uszu.

— To czart prawdziwy! — mruknął Ben Joel, wściekły z gniewu, widząc, że żaden ze strażów nie dosięgnął Cyrana.

I dobywszy rapiera, natarł raz jeszcze na poe-
tę. Cyrano, broniąc się tyłu naraz przeciwnikom, nie był w stanie przewidzieć wszystkich ciosów. Szpada cygana przeszła mu prawe ramię.

— Dostał! — wrzasnął triumfująco uradowany zbroj.

— Druga ręka cała! — odparł drwiąco poeta. Z błyskawiczną szybkością przerzucił szpadę z prawej ręki do lewej, smagnął nią cygana przez twarz, a drugim sztychem przebił mu piersi na wylot.

Zbroj wyciągnął ręce i padł, jak gromem rażony.

— Zabity! dowódca zabity! — odezwał się głos w tłumie. — Zmykaj, kto w Boga wierzy.

Widząc uciekających w popłochu zbrojów, Roland wystąpił naprzód, trzymając w każdej ręce pistolet, i zmierzył do Cyrana.

Dwa wstrząsy huknęły w jednym prawie czasie.

Sawinusz, w przekonaniu, że to wystrzelił któryś z uciekających, popędził za nimi ze szpadą w ręce, aż do mostu Nesle.

Ale lotry zmykali, jakby im kto skrzydła przypisał.

Po chwili Cyrano ujrzał się sam jeden na placu.

C. d. n.

POLONIA ZAGRANICZNA

W. BRYTANIA:

POLONISTYKA W LONDYNIE

Studia języka polskiego i literatury polskiej, w pełnym wymiarze godzin na poziomie uniwersyteckim, można odbywać w Londynie w Szkole Studiów Słowiańskich Wschodnio-Europejskich przy Uniwersytecie Londyńskim. Szkoła ta, typu uniwersyteckiego, powstała w roku 1915, a pierwszym wykładowcą literatury polskiej w Londynie był sp. August Zaleski.

Ukażął się ostatnio prospekt studiów na rok akademicki 1973 - 74 w "The School of Slavonic & East European Studies", bo tak się ta szkoła nazywa.

Nie trzeba uzasadniać jak doniosłe są te studia dla zachowania kultury polskiej, nie tylko w W. Brytanii ale i w krajach o zasięgu języka angielskiego. Szczegółowy przyjęcia i przebiegu studiów podaje prospekt, wysłany na żądanie zainteresowanych. Oczywiście, kandydaci muszą mieć odpowiednią ilość egzaminów zdanych na GCE "O" Level i na "A" Level z języka polskiego. Stąd kandydaci, uczeszczający np. na sobotni kurs maturalny w Ealing Technical College (organizowany przez Macierz Szkolną) oraz ci co zdają z polskiego na "A" Level, a jest ich około 100 rocznie, mogą poważnie zastanowić się nad możliwością zapisania się na "Degree Course in Polish Language and Literature" a po przyjęciu na studia trzyletnie otrzymać stypendium. Można też studiować język polski, jako dodatkowy (subsidiary subject) w zakresie Central European Regional Studies, lub jako przedmiot dodatkowy przy innym głównym kierunku studiów z przedmiotów humanistycznych.

FRANCJA:

50-LECIE ZHP WE FRANCJI

Związek Harcerzy Polskich we Francji obchodzi w b. r. 50-lecie (a jeśli się nie mylimy 54-lecie) swego istnienia na terenie gościnnej Francji.

Celem upamiętnienia tej rocznicy, Zarząd Główny pragnie opracować Historię Związku, do którego to zadania została powołana Komisja Historyczna.

Ponieważ w okresie wojny 1939 — 1945, archiwum Związku zaginęło, zwrócono się do wszystkich byłych komendantów, komendantek, hufcowych, drużynowych i prezesów KPH i tych wszystkich osób, w których posiadaniu znajdują się stare dokumenty, rozkazy, sprawozdania, wycinki prasowe, gazetki harcerskie, kroniki lub zapiski, fotografie itp., które mogą zobrazować życie Harcerstwa Polskiego we Francji.

WŁOCHY:

OBCHODY KOPERNIKOWSKIE WE WŁOSZECH

Włoski Komitet Uczczenia 500-lecia M. Kopernika z przewodniczącym, ministrem Dionigi Coppo inaugurował obchody (19.2) w Mediolanie (wiele imprez odbyło się w ub. roku) uroczystą akademią w Muzeum Leonarda da Vinci. Ogólnowłoską Accademia Nazionale de Lincol, której członkiem był Galileusz, organizuje (3-5.5) Międzynarodowy Kongres na temat "Mikołaj Kopernik i nowoczesna kosmologia".

Na Monte Mario przy obserwatorium astronomicznym, w czasie Kongresu, zostanie otwarte Muzeum Kopernikańskie.

Ukażą się: włoskie itineraria Kopernika (miast, ludzi, idee jego epoki), jego najstarszy życiorys pióra Bernardina Baldiego z roku 1588.

Wielka Casa Editrice UTET wydaje pierwszy włoski przekład dzieł Wielkiego Astronoma w opracowaniu prof. Francesco Barone z Pizy i Arcangelo Rossi z Rzymu. W kilku miastach działają lokalne komitety obchodów, na czele z rektorami uniwersytetów.

W Bolonii w okolicy dawnego obserwatorium, w którym Kopernik dokonywał obserwacji nieba w latach 1497 - 1500 zostanie odsłonięta pamiątkowa tablica. Uniwersytet i bolońska Accademia delle Scienze organizują uroczystą sesję naukowa.

W Ferrarze, gdzie Kopernik doktoryzował się 31 maja 1503, nastąpi odsłonięcie pamiątkowej tablicy na Palazzo Vescoville, miasto i uniwersytet uczczą obchody specjalną akademią. W Padwie stanie popiersie wielkiego Polaka, jego imię otrzyma nowy teleskop astronomiczny w Asiago. W Fizie, Florencji i in. miastach w muzeach — wystawy "Życie i dzieło Kopernika" oraz "500 lat astronomii kopernikańskiej". W Crotone, mieście Pitagorasa, imię Wielkiego Astronoma otrzyma jedna z ulic, w starożytnym zaś Tarente - liceum matematyczno-przyrodnicze. Włoskie ministerstwo szkolnictwa zachęca do nadawania Jego imienia dalszym liceum matematycznym.

DZIAŁ POETYCKI

SŁOŃCEM I KWIATAMI...

Słońcem i kwiatami, słońcem i kwiatami,
deszczem i rosami diopostawili Bóg
ziemi, którą oral długo kartaczami,
znaczył mogiłami i zgłiszczami wróg.

Śmieją się dokoła dziecinne radości,
modli się gdzieś w niebie srebrnogłosy śpiew,
ze spalonych włóści wyszli ludzie prości
na żołnierskie groby rzucić złoty siew.

Lećcie cicho, lećcie, niesproszeni goście,
w szumach traw rosnących i kwitnących drzew.
Przyjmijmy was gościnnie dziadów naszych kćci,
przyjmijcie was gościnnie ojców naszych krew.

Spadną ciepłe deszcze, spadną srebrne rosy,
na dźwiękach łęce porozeusza Pan
i na waszych grobach zajalują kłosa,
do stóp waszych polski pokloni się tan.

(Maj, 1915 r.)

Edward Słoiński

PERSJA (IRAN):

Z ŻYCIA POLAKÓW W TEHERANIE

Życie Polaków w Teheranie ożywiło się znacznie w ubiegłym roku dzięki staraniom prof. Józefa Bielńskiego, wykładowcy na największym uniwersytecie białoruskim i inż. Tadeusza Ciesielskiego, który przybył tu z Anglii.

W dzień Zaduszy widzieli się wielu Polaków na cmentarzu, który jest ładnie utrzymany. Ta wiadomość na pewno ucieszy wielu rodaków rozsiansych po całym świecie, którzy do wyjścia z Rosji zostawili tutaj swych zmarłych.

Regularnie, w każdą pierwszą niedzielę miesiąca mamy Mszę św. po polsku z kazaniem, które jest nie tylko ucztą duchową lecz i literacką, bowiem ks. prałat dr Marian Oleś mówi językiem ojców ze swadą i smakiem znawcy słowa. Od dawna nie widziane twarze zaczynają się pokazywać na tej Mszy św. Mamy nadzieję, że liczba obecnych będzie ciągle wzrastać.

Wzbogacają nas również rodacy z Polski, którzy będąc w Iranie na różnych kontraktach, od czasu do czasu biorą udział w naszej Mszy św. Czasami jakiś ualentowany artysta uraduje nas czarem swej sztuki. Zaczynamy już nawet śpiewać podczas ofiary Eucharystycznej, co jest wielkim osiągnięciem jak na naszą małą i rozproszoną grupę. Teheran to obrzymie miasto, mające 3.200.000 mieszkańców. Podczas wojny, gdy było tu wojsko i liczne rodziny polskie, liczył zaledwie 300.000 mieszkańców. Na chorze śpiewa przesłanie p. Anna Afehami, żona generała.

Alicja Gromnicka-Hakeni

KANADA:

SZKOŁY POLSKIE W KANADZIE

Pierwsza polska szkoła powstała w Kitchener, Ontario po 1820 roku. W 1971 roku według szacunkowych danych ze źródeł polonijnych w Kanadzie było ponad sto szkółek polskich, w których dwutygodniową rzeszę dzieci polskiego pochodzenia naucało 80 nauczycieli. Dane są za niekompletne, gdyż np. tylko w Toronto, jak informował "Związkowiec" z czerwca 1971 roku, do polskich szkółek w tym mieście uczeszczało 1.110 dzieci. Szkołki polskie istnieją przy parafiach, zarówno rzymsko-katolickich, jak i parafiach kościoła narodowego prowadzą je również organizacje polonijne, a nawet osoby prywatne. Dwie duże organizacje — Związek Polaków i Związek Narodowy Polski utworzyły specjalne organizacje opiekujące się szkołami. Prócz tego Komisja Szkolna w Toronto prowadzi 6 szkół, a montrealaska Rada Szkolna zarządza 5 szkołami. Największa ilość polskich szkółek znajduje się w Toronto (14). Szkoły starają się realizować program szkół podstawowych w Polsce w zakresie nauczania języka polskiego oraz kładą duży nacisk na polski folklor, prowadząc kursy tańców ludowych. W Montrealu i Toronto są kursy przedmiotów polonistycznych na poziomie szkoły średniej. Na Uniwersytecie w Ottawie i Montrealu istnieją kursy polonistyczne dla studentów. Nauczyciele zrzeszeni są w Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie, który ma siedzibę w Toronto. Związek uryadka kursy i konferencje nauczycielskie oraz wydaje specjalny biuletyn.

USA:

PLK. L. MITKIEWICZ-ZÓŁTEK NIE ŻYJE

W Nowym Jorku zmarł Leon Mitkiewicz - Zółtek, p.k. dypl. kawalerii, b. dowódca II pułku Szwoleżów Rokitniańskich, b. profesor WSW w Warszawie, b. I oficer sztabu Inspektora Armii w GIZ, b. attaché wojskowy na Litwie, b. z-ca d-cy I Dywizji Panczernej w Szkocji, b. delegat Naczelnego Wodza PSZ do Combined Chiefs of Staff w Waszyngtonie.

- Atomizador "Tobatta"

- Adubos Completos

- Adubo Líquido "ENVY"

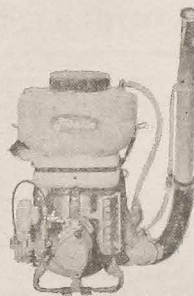
- Sulfato de Amônio

- Nitrocálcio "Petrobrás"

- Termofostato "Yoorin"

- Farinha de Ossos

- Inseticidas

Adubos **Boutin** Ltda.

Av, 7 de Setembro, 2.067 — Fone: 24-1296 — cx. p. 1130

CURITIBA — PARANÁ

AUTO MECÂNICA LONDRINA

DE
GETULIO THADEO OSTROWSKI

Mecânica de automóveis em geral.
Pintura — Lataria e Torno.

Rua João Negrão, 1.820 — Fone: 23-4844

Curitiba — Paraná

Fala-se em polonês

KĄCIK RODZINNY:

NA DZIEŃ MATEK

Badania wielu uczonych wykazały właśnie po ostatniej wielkiej wojnie, że instytucja, jaką jest rodzina, jej doniosła rola wychowawcza w nowoczesnej cywilizacji, nie tylko nie zanika, ale wzmocnia się, przybiera na sile. Fakt ten wiąże się z zmianami jakie dokonują się w samej rodzinie drogą ewolucji. Rodzina powoli zmienia się ze sztywnej instytucji (gdzie rodzice wydawali tylko rozkazy) na instytucję bardziej demokratyczną, zezwalającą na dyskusje z wszystkimi członkami rodziny, zaspakajając indywidualne potrzeby wewnętrzne jednostek.

Prof. Jan Szcześniński jeden z najbardziej autorytatywnych znawców zagadnienia rodziny, stwierdza z naciskiem decydującą rolę rodziny w wychowaniu młodej generacji w dobie wielkiej przemiany i dobie najbardziej burzliwej. Podaje on, że jakości i rodzaj stosunków panujących w rodzinie, atmosfera wzajemnych oddziaływań, swoista kultura środowiska rodzinnego, organizacja gospodarstwa domowego i tryb życia rodziny — mają wpływ na formowanie charakteru dziecka i jego stosunek do życia i do ludzi, czyli na kształtowanie osobowości dziecka.

Zdaniem E. B. Hurlock'a dom rodzinny stanowi centrum przekazywania wartości etycznych i moralnych,

szkołę charakterów, źródło zaspokojenia podstawowych potrzeb wewnętrznych.

Współczesna nauka o rodzinie specjalnie akcentuje potrzebę czynnego udziału w rodzinnym środowisku wychowawczym matki i ojca. Okazuje się, że zarówno współpraca ojca z dzieckiem, jak i matki są dziś bardzo potrzebne do wychowywania dziecka, a brak jednego z rodziców, zawsze jest źródłem rozlicznych trudności. Tradycyjny system wychowania głosi, że wychowanie dziecka długo jest sprawą serca, zanim stanie się sprawą rozumu, niech więc długo pozostanie sprawą matki, nim stanie się sprawą ojca. Dzisiaj, gdy proces wychowania w świat stał się bardziej skomplikowany i gdy młodzież znajduje się pod naciskiem niezliczonych bodźców zewnętrznych, udział ojca w wychowaniu dzieci uważany jest za niezbędny. Wymaga się zatem od ojca, aby nie był patriarchalnym władcą, czy tylko dostarczcielem pieniędzy lub obójnym współmieszkańcem, lecz prawdziwie ludzkim i mądrym wychowawcą. Akcentowanie roli ojca nie oznacza bynajmniej niedoceniania funkcji wychowawczej matki.

Polski psychiatra K. Dabrowski tłumaczy nadmierną nerwowość dziecka osłabieniem więzi między matką

a dzieckiem. Matka może i powinna nie tylko spełniać doniosłą rolę w pierwszym okresie życia dziecka, ale powinna być powiernikiem, doradcą, przyjacielem swojego dziecka na całe niemal życie.

Nowoczesna nauka o rodzinie podkreśla również ogromne znaczenie liczebnej rodziny, gdyż stosunki dziecka z braćmi i siostrami mają nie mniejsze znaczenie moralne — wychowawcze, niż jego stosunki z rodzicami.

Ostatni Sobór poświęcił specjalną uwagę wychowaniu młodzieży, nadając jej zobowiązujące tytuły matki i zwyciężki dzieci oraz wychowawczyni i zwyciężki dzieci i społeczeństwu człowieka bardziej odpowiedzialnego.

Przywiązując równocześnie wielką wagę do wychowania młodzieży Sobór wezwał wszystkie rodziny, a szczególnie rodziny chrześcijańskie do sumiennego wykonywania obowiązków rodzicielskich.

Teraz, gdy zbliża się Dzień Matek, dzień wielkiego dla niej hołdu, uznania, radości, wesela, a może miłego wzruszenia i serdecznych łez, niech nam będzie wolno złożyć za drogą wszystkim Matkom Polkom z głębi serca najserdeczniejsze i najlepsze życzenia w codziennym szarym życiu nad ubarwieniem i kształtowaniem charakterów u swych pociech, które są szczęściem każdej rodziny i każdej Matki!

O MELHOR EM PREÇO E SERVIÇOS

TEM DE TUDO PARA SEU CARRO

VIDROS-BORRACHAS-ACESSÓRIOS

MATRIZ: R. NILO CAIRO, 52 Fones: 22-7349
FILIAL: R. CANS. LAURINDO, 961 Fones: 24-5374JEDNEGO PIJAKA MNIEJ —
JEDNEGO CZŁOWIEKA WIECEJ PRACZARZA...

SARCOTON

ZWALCZA PIJAŃSTWO
Do nabycia w aptekach i drogeriach

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej
otrzyma Rodzina i przyjaciele w Polsce

POMOC

przez PACZKI PEKAO tak zw. "DO WYBORU" oraz
PACZKI SPECYFIKOWANE wg katalogu."BONY TOWAROWE" można również korzystać i legalnie
odstąpić innej osobie.PEKAO posiada PACZKI: żywnościowe, paczki standardowe,
paczki dla Pań, Panów i Dzieci. Maszyny do szycia, maszyny
dzwierskie. Różnego rodzaju tkaniny. Konfekcje i galanterie.
Lodówki, pralki. Kuchnie gazowe. Telewizory, radiodiodiorniki,
magnetofony, akordeony. Różne artykuły przemysłowe. Sprzęt
kuchenny, sprzęt sportowy, sprzęt motoryowy tj. samochody,
motocykle, rowery, opony. Materiały budowlane jak np. cement,
wapno, cegła, dachówka ceramiczna, bloki z betonu lekkiego,
piły asbestowe - cementowe, papa asfaltowa specjalna. Wyroby
hutnicze jak np. blacha, drut ocynkowany, siatka ogrodzeniowa
ocynkowana, rury. Węgiel, koks, meble i wiele innych rzeczy.

Tylko Paczki PEKAO wolne od cła

Wielki asortyment lekarstw Amerykańskich

Gotowe do odbioru apartamenty w całej Polsce.
Urządzenia sanitarne, Maszyny Rolnicze i. np. ciągniki,
koszarki, młotarki, sieczkarnie, piły do cięcia drzewa
elektryczne.

ULEPSZONE SAMOCHODY

FIAT 125p/1300 Model 73 ..... \$ 1.745,00
FIAT 125p/1500 Model 73 ..... \$ 1.810,00
VOLGA GAZ 24 ..... \$ 2.200,00
VOLKSWAGEN 1300 ..... \$ 2.280,00

Po informację i katalogi należy zgłosić się do:

PRZEDSTAWICIELKI Upoważnionej przez
PEKAO, New York

p. Heleny BERGMAN,

Caixa Postal Nr 5127 — Telefon: 220-39-65
01000 SÃO PAULO

Kościół i polityka

Nie trzeba oczywiście podkreślać, że ani Kościół, ani ten, który jako następcę Piotra apostoła ustanowiony jest jego uniwersalnym pasterszem — nie są związane z żadnym politycznym systemem, ani z żadną partią polityczną.

"Wspólnota polityczna i Kościół każde na swoim terenie są nawzajem od siebie niezależne i autonomiczne" (Gaudium et Spes 76, p. 3) i nie powinny wzajemnie sobie wchodzić w drogę. Ale obie te społeczności służą tej samej ludzkości. I "Kościół uważa za godny pochwały i uznania trud tych, którzy dla służby ludziom poświęcają siebie dobru państwowemu i podejmują ciężary tego obowiązku" (tamże 75, p. 1).

Kościół nawet zachęca i wzywa kompetentnych katolików, aby zgodnie ze swym sumieniem brali udział w organizowaniu spraw publicznych; Kościół uznaje także, że zarówno partje jak i wszyscy chrześcijanie mogą odgrywać bardzo pozytywną rolę w życiu publicznym i są do tego powołani.

Nie jest zadaniem Kościoła polecać taki czy inny program polityczny lub takie czy inne środki techniczne, ale obywatelom i politykom daje on do dyspozycji i stawia przed ich sumieniem pewną grupę kryteriów nieodwołalnych do prowadzenia stałej, sprawiedliwej i owocnej polityki, sprzyjającej pełnemu rozwojowi i osób i społeczności.

Wszyscy dobrze znacie te zasady: są one zgodne z chrześcijańską koncepcją życia i z zasadami etyki obowiązującej w działalności politycznej. Sobór Watykański II dał ich syntezę, a i my często je wspominamy. Chodzi tu przede wszystkim o przyznanie należycie miejsca wolności, inicjatywie i osobistej, prawom osoby ludzkiej, rodziny i społeczności pośredniczących, a jednocześnie

nie o stałe ich harmonizowanie z odpowiednimi ich obowiązkami, z wymogami dobra wspólnego, porządku i solidarności.

Krótko mówiąc chodzi o wybranie poczucia odpowiedzialności na wszystkich szczeblach.

Prawdziwa demokracja nie jest łatwym osiągnięciem. Partie polityczne nie powinny nigdy zapominać, że ich obowiązkiem jest dążenie do zaprowadzenia prawdziwej sprawiedliwości dla wszystkich warstw.

Władza publiczna winna być wyposażona w autorytet — działający skutecznie i godny poszanowania, a ci którzy ją sprawują, niech się uważają za sługi swych współobywateli, zachowując bezinteresowność i uczciwość wymagane od ich wysokiej roli.

Miłość swego kraju należy łączyć z dążeniem do ściślejszych związków między narodami; wszystkie ludy powołane są do zacieśnienia swych wzajemnych ekonomicznych i kulturalnych. Odnosi się to w szczególności do krajów Europy, bo są sąsiadami i mają wspólne i moralne i duchowe dziedzictwo. Ale i solidarność europejska musi być otwarta na szerszą jeszcze solidarność: wszystkich narodów ziemi w drodze do rozwoju.

Krótko mówiąc, wartość polityki mierzy się jej aspektem społecznym i usługami, jakie daje. Ale zawsze najważniejszym jest to, jakie znaczenie nadaje się człowieczeństwu, jakie miejsce daje się prawom człowieka, jego godności, życiu i odpowiedzialności, jego potrzebom moralnym i braterstwu — jednym słowem — wzajemnej miłości.

(Z przemówienia Papieża w dniu 8 kwietnia 1972 roku, do uczestników zjazdu Europejskiej Unii Chrześcijańskich Demokratów)

ZYGMUNT FLIS

Ręce mojej matki

Wierzyłem, że ręce mojej matki mogą zrobić wszystko. Gdyby chciała — myślałem, patrząc jak przygotowuje kolację — to zamieniałaby ten chleb w sztaby srebra, lub złota, stary klucz od komody w rozkwitającą różę, a nasz dom w wędrowny cyrk z prawdziwym słońcem lub w królewski pałac.

Tak, wierzyłem, że ręce mojej matki mogą zrobić wszystko. I oto przyszył mi ludzie i spalili nasz dom, a z nim razem komodę, w której kryły się nieodgadnione dzwony. I wtedy przekonałem się, że ręce mojej matki są bezradne, że nawet nie potrafią ukręcić łez przepływających przez palce przwyartych do oczu dionii.

***

Zygmunt Flis — poeta toruński, zdobywca licznych nagród na konkursach poetyckich. Wydał kilka zbiorów poezji.

Pośrednictwo sprzedaży i wynajęcia domów, apartamentów w Kurtybiel, również w interiorze i na plaży.

Czesława C. Piotrowicz

Praca Santos Andrade, 183 (Edifício Imperador), Apto. 103
CURITIBA — Telefon: 24-7449 — PARANA

INDICADOR PROFISSIONAL

Lekarze:

DR. AUGUSTO KISZKA
Clínica Médica Cirúrgica

Méico do Hospital B. Jesus
Médico da Pref. Municipal.

A T E N D E :

Hospital: das 8 às 12 horas.
Consultório: R. D. Pedro 11,
829 — das 15 às 18 horas.

PONTA GROSSA - PARANA

DR. LUDOVICO

RZYDYGIER

MÉDICO

Estágio Hospitalar de 4 anos
Nos Estados Unidos. — Cursos
de Especialização na
New York Polyclinic Medical
and Hospital —

Consultório: Rua Barão do
Rio Branco, 63 — Fone:
23-8494 — 14.º andar — Con-
junto, 1411 — Edifício Barão
do Rio Branco,

Residência: Rua do Herval,
182 — Fone: 22-5478

CURITIBA — PARANA

Dentysty:

DR. WINCENTY FLENIK

Godziny przyjęć: od 8 do 11
i od 2 do 6. Rua Voluntários
da Pátria, 620 — CURITIBA.

DR. SILVESTRE GORSKI

CIRURGIÃO DENTISTA

Atende no seguinte horário:
segundas, quartas e sextas
feiras, das 8,00 às 11,00 e
das 15,00 às 19,00 horas.

As quintas feiras: das
14,00 às 17,00 horas.

Al. Júlia da Costa, 1.190 —
Fone: 23-4954 — CURITIBA.

Adwocaci:

TRADUTOR PÚBLICO

JURAMENTADO

JOÃO KRAWCZYK

Rua Pe. Agostinho, 1893

Caixa Postal, 2048

Curitiba - Parana

DR. LUCIAN KASPSZAK

Pca. Osório, 45 - 1.º and. 105

Telefon: 23-8944 - Curitiba

Załatwia inwentarze, ściaga

wszelkie płatności, przeprowa-

dza usuwanie lokatorów, bro-

ni sądowo w jakichkolwiek

sprawach kryminalnych.

Mówi się po polsku.

PAULO FILIPAK

ADVOGADO

Causas civis e comerciais,

Inventários da Capital e do

Interior. Horário: 9:30 às

11:00 e das 16:00 às 18:00 hs

Rua Cândido Lopes, 205 — 2.º andar — CURITIBA — PR.

Szpitale:

Prevenção do Câncer
Ginecológico

Exames com hora marcada
Fone: 22-2222

CASA DE SAÚDE

DR. MOYSÉS PACIORNIK

Rua Lourenço Pinto, 83

CURITIBA — PARANA

DR. LEOPOLDO

ANTONIO KOŁOWSKI

Sprawy cywilne, kryminalne,
inwentarze itd.

Pr. Pres. Getúlio Vargas, 41

Tel.: 488 - S. José dos Pinhais

P A R A N A

DR. EDWARD ŻELAK

Załatwia sprawy cywilne,

handlowe, kryminalne, robo-

tnicze i naturalizację.

Przeprawdza inwentarze.

Rua Emiliano Perena, n.º 18

- 4.º piętro — Conj. 401 (B-4)

Pr. Zacarias, Edif. Quilom

Fone: 22-0278 — CURITIBA

FELIKS GOLAS

CONTADOR

Registro de firmas na Junta

Comercial, contratos, distri-

tos; declarações do imposto

de renda. Serviços de con-

tabilidade em geral.

Uśmiechnij się...

NAMALOWANY ANIOŁ

Przyjaciel słynnego malarza francuskiego Coubert, zwrócił się do niego, że pragnie się ożenić. Coubert gorąco mu zakochał pewną młodą damę mówiąc:
— "Żeń się z nią, to anioł!"
— "Nie w moim guście" — odpowiedział ów przyjaciel — "zanadto wymalowana"
— "Nie bądź naiwny" — powiedział mu Coubert. — "Czy widziałeś już kiedy anioła nie namalowanego?"

ZAŁUJE

— Tak bardzo żałuję — powiada jednego dnia J. S. Shaw — że nie znalazłem wieku dojrzałego!

— Nie rozumię, co masz na myśli? — pyta przyjaciel.

— Czy nie masz prawie 90 lat?

— Naturalnie, ale zaraz ci wytłumaczę co mnie sprowadza — odpowiada wielki dramaturg angielski. — Byłem młody, bardzo, bardzo długo... i w końcu zdieciinniałem...

PRZEŚKODA

— Nareszcie znalazłem idealną kobietę!

— Więc tym razem z pewnością się ożenisz?

— Niestety, nie. Ona szuka idealnego mężczyzny.

Kuchnia Polska

KARP PO POLSKU

— Ugotować karpia w jarzynach (wszystkie jarzyny dodawane zazwyczaj do rosolu — marchew, pietruszka, seler, por) doprawiając solą i pieprzem. Potem należą przygotować sos polski. Robi się go w następujący sposób: Trzeba piernik toruński namoczyć w mleku. Potem między sparyż gorącą wodą i obrać. Następnie trzeba sparyż rozdrożnić. Kiedy piernik się dobrze rozmoży, wcisnąć z niego mleko i dodać rozdrożniki, migdały oraz 100-150 gramów miodu. To wszystko podlać smakiem powstałym po gotowaniu karpia i przegotować.

Podaje się karpia w sosie polskim, dodając ziemniaki z wody.

ITAIPU BRASIL-PARAGUAI 10 MILHÕES DE KM

Brasil e Paraguai assinaram em Brasília o tratado criando uma empresa binacional que construirá a hidrelétrica de Itaipu, no rio Paraná, com a preocupação — conforme os presidentes Medici e Stroessner ressaltam em sua Declaração Conjunta — de não causar prejuízos sensíveis “fora das suas respectivas jurisdições nacionais”.

É a consagração de uma tese que vem sendo defendida por brasileiros e paraguaios no âmbito do tratado da Bacia do Prata, segundo a qual a preocupação em não causar danos é do país que constrói a hidrelétrica, e que os países que se sentem ameaçados devem acreditar e confiar nas boas intenções dos construtores.

Após a criação da empresa de Itaipu, ainda no Palácio do Planalto, o próprio chanceler Gibson Barbosa afirmou aos jornalistas que aquele não era apenas um “momento histórico”, mas um momento onde se fazia “uma opção histórica” cujos reflexos vão se verificar no próprio processo de desenvolvimento sócio-econômico do Continente.

O ministro das Minas e Energia, Dias Leite, informou que as obras de Itaipu serão iniciadas em 1974 e que a hidrelétrica deverá entrar em operação comercial no fim de 1980.

A demora na construção é justificada: trata-se da maior obra do gênero em todo o mundo, com características próprias

e que, por isso, não pode ser calçada em modelos já executados.

Com Itaipu em primeiro lugar, são as seguintes as outras maiores hidrelétricas em todo o mundo, atualmente:

Itaipu	Paraguai-Brasil	10.000.000 kW
Grand Coulee	EUA	9.700.000 kW
Krasnoyarsk	URSS	6.100.000 kW
Churchill Falls	Canadá	5.200.000 kW
Ilha Solteira	Brasil	3.200.000 kW
Assuan	RAU	2.100.000 kW

A DECLARAÇÃO

A Declaração Conjunta assinada em Brasília enfatiza a perspectiva quanto às relações entre ambos os países “com as possibilidades de um aprimoramento crescente da amizade e da colaboração brasileiro-paraguaia”.

A Itaipu — como se chamará a entidade binacional criada — será construída pela Eletrobrás e pela Ande — Administração Nacional de Eletricidade do Paraguai.

Na Declaração Conjunta, Medici e Stroessner “rejeitam, nesse contexto, qualquer tendência ao congelamento da estrutura mundial do Poder e ao estabelecimento de áreas de influência”.

MES DE MAIO

Por que os cristãos dedicam o MÊS DE MAIO a Nossa Senhora?

Porque ela ocupa um lugar especial na economia da salvação, ou seja, no plano de Deus a respeito dos homens que se revelou na história da salvação. Maria está intimamente ligada a Cristo e à Igreja. Ora, a Igreja celebra cada ano a história da salvação humana nos mistérios comemorados durante o ano litúrgico.

Deus foi admirável em suas obras para com os homens: mostrou-se admirável na criação e mais admirável na redenção enviando-nos seu Filho Jesus para ser o nosso Redentor. E Maria, representante da humanidade, recebeu o Salvador em seu útero e o concedeu à humanidade na noite do Natal. Deus foi realmente admirável nas grandes coisas que operou em Maria e por Maria. Por isso, a Igreja se reúne, conforme a tradição de Maria, para proclamá-la bem-aventurada em todas as gerações (Lc 1,48-49).

Cultuamos, pois, a Deus, cantando as glórias de Maria, que foi objeto das complacências e das bênçãos do Todo-poderoso. Nela contemplamos a benevolência de Deus para com os homens; nela contemplamos o homem (Cristo) e a mulher (Maria) ideais, que são chamados a realizar plenamente o plano de Deus; nela contemplamos a Igreja que recebe o dom de Deus e o concede aos homens; nela vemos cada pessoa humana chamada a pronunciar o seu “fiat” ao criador; nela, enfim, foi glorificada em corpo e alma na sua assunção, já contemplamos a Igreja glorificada, e a glória que espera a cada um de nós na vida celestial. Em Maria celebramos a criação, os memoramos a redenção em Cristo, e a Igreja em cada um de nós.

A Igreja celebra os mais diversos aspectos da missão de Maria nas numerosas festas marianas que ocorrem durante o ano litúrgico. Mas celebra-a de modo singular durante o mês de maio, que coincide em geral com o tempo da Páscoa.

Muito louváveis são as novenas do mês de maio, com o texto recitado, com a ladainha cantada, com os cânticos em honra da Mãe do Senhor.

A devoção a Maria, robustecida e intensificada com os numerosos exercícios do mês de maio, nos pode levar a vivermos mais intensamente a dignidade de homens e mulheres ressuscitados em Cristo.

1º de Maio POR QUE O TRABALHO?

A finalidade espiritual do trabalho é posta em relevo por Lacroux, com as seguintes palavras: “O dever pelo trabalho, de todo o trabalho, consiste em libertar o pensamento prisioneiro”; isto é, quer o trabalho se realize, a nível geral e, muitas vezes, também no caso pessoal, num aumento de pensamento: quanto mais se trabalha, mais se é levado a pensar, a indagar, a descobrir.

Quanto mais se pensa, mais se é obrigado a voltar ao trabalho, ou para oferecer aos outros o fruto do pensamento, ou para fazer uma experiência, ou para continuar a procurar.

Dir-se-ia, com a Parábola do Evangelho, que também o Senhor está à procura de bons trabalhadores para as vindimas, que se tivesse necessidade deles. O Senhor, falando em termos absolutos, não tem necessidade de nada, nem de ninguém. Na atual economia da salvação, porém, ele tem necessidade dos homens, serve-se do trabalho humano — material e espiritual — para transformar o mundo.

BR-277 poderá ser triplicada

A duplicação da rodovia Paraná-Grossa representa apenas uma solução a curto prazo, para atender a demanda atual do fluxo de veículos. É necessário que esta se pense em termos de um futuro bem próximo, quando esta via necessitará de, no mínimo, três pistas para o escoamento da produção agrícola da maior parcela de áreas do Estado do Paraná e de todos os produtos industrializados da região de Ponta Grossa.

Este é o pensamento do prefeito Luiz Gonzaga Pinto de receber a visita do secretário Cássio de Paula Freitas dos Transportes, expôs os principais problemas de Ponta Grossa e dos 14 municípios que compõem a Associação de Municípios dos Campos Gerais no setor rodoviário. “É necessário aproveitar a oportunidade e, juntamente com o Ministério de Viação, trabalhar para a construção da segunda pista da BR-277, ganhando tempo, se efetue desde já o estudo para a construção de uma terceira pista para a rodovia”, disse o prefeito na oportunidade.

A VISITA
Durante a visita do secretário dos Transportes, foram analisados ainda outros aspectos pertinentes ao setor rodoviário da região. Um deles, diz respeito a uma volta da duplicação da população local, para a ligação rodoviária de Ponta Grossa e Vila Velha. O secretário apreciou o andamento das obras de construção da Estrada de Ferro Central do Paraná.

O principal assunto tratado foi a duplicação da pista da rodovia BR-277 entre Ponta Grossa e Paraná. O secretário Cássio de Paula Freitas, estudou o problema, depois de saber que dentro de pouco tempo Ponta Grossa exportará nada menos que cinco mil toneladas de óleo, farelo e derivados de soja mensalmente.

Salário mínimo é de Cr\$ 288,00 em Curitiba

Decreto assinado pelo Presidente da República, e que entrou em vigor no dia 1º de maio, estipula para Curitiba e outras 31 cidades do Paraná o salário mínimo de Cr\$ 288,00, enquanto para os demais municípios paranaenses o novo valor será de Cr\$ 261,60. O maior salário mínimo do país, de acordo com a tabela divulgada, caberá aos Estados de Minas Gerais, Guanabara, Rio de Janeiro, São Paulo e Distrito Federal passando por um aumento de 16,07% e atingindo o montante de Cr\$ 312,00. Entretanto, o maior índice de elevação salarial que é de 17,11%, corresponderá aos Estados do Maranhão, Piauí, Ceará, Rio G. do Norte, Paraíba, Alagoas, Sergipe e segundas sub-regiões de Pernambuco e Bahia. O decreto do Presidente da República foi baseado em exposição de motivos do Ministro do Trabalho, Júlio Barata, cujos estudos tomaram em consideração o aumento do custo de vida nos últimos 12 meses, as

quedas acumuladas no poder de compra do assalariado, os reajustes salariais concedidos às diversas categorias profissionais e o aumento da produtividade nacional. Além de Curitiba, os outros municípios paranaenses contemplados com o salário mínimo de Cr\$ 288,00 são: Antonina, Apucarana, Araçongas, Araucária, Assaí, Bandeirantes, Cambé, Campo Largo, Campo Mourão, Cascavel, Colombo, Cornélio Procopio, Foz do Iguaçu, Francisco Beltrão, Guarapuava, Irati, Jacareizinho, Londrina, Mandaguari, Maringá, Nova Esperança, Paranaguá, Paravaí, Pato Branco, Piraquara, Ponta Grossa, Porecatu, Rolândia, São José dos Pinhais, Toledo e União da Vitória. Falando em Belo Horizonte, o ministro Júlio Barata reafirmou que o objetivo da política social brasileira é o de dar mais aos que menos têm, através de uma justa distribuição da riqueza global, fazendo com que seja reduzido o hiato existente entre os assalariados de

maior e de menor renda”. Ao presidir as solenidades comemorativas do Dia do Contabilista, Barata acentuou que o sindicalismo nacional está cada vez mais capacitado para

sua real finalidade, sem ser propriedade de minorias, mas de uma categoria profissional, o sindicato pode representar a aspiração da maioria e vem defender seus interesses maiores.

ESPORTE EM REVISTA

- ◆ **Campeonato paranaense:** Curitiba - Rio Branco 4x0, Atlético - Mourãoense 1x1, Colorado - União 0x0, Maringá - Pinheiros 3x0, Pontagrossense - Londrina 3x1, Iguaçu - Umuarama 2x1.
- ◆ **Campeonato paulista:** Palmeiras - Guarani 2x1, Santos - Corinthians 3x0, Portuguesa - América 1x1, São Bento - Ferroviária 1x0, Fonte Preta - Botafogo 5x1.
- ◆ **Campeonato carioca:** Vasco - Banгу 1x0, Botafogo - América 4x3, Bonsucesso - Madureira 2x0, Vasco - São Cristóvão 3x0, Banгу - Campo Grande 4x0.
- ◆ **Campeonato gaúcho:** Grêmio - Gaúcho 2x0, São José - Pelotas 0x0, Internacional - Aimoré 4x0, Grêmio - Brasil 1x0.
- ◆ **Campeonato da Polônia:** Górnik - Gwardia 1x1, Polónia - Zabrze 1x0, ŁKS - Stal 0x0, Wista - ROW 0x0, Odra - Pogon 2x2, Ruch - Legia 2x0.
- ◆ **Taça dos Campeões da Europa:** O Ajax da Holanda venceu na semi-final o campeão da Espanha - Real Madrid, e vai disputar a partida final com o campeão da Itália - o Juventus de Turim.

Impressões de uma viagem à Polônia

Pe. Frei Alberto Stawinski

20) NOVE MIASTO NAD PILICĄ — TUMULO E BERÇO DOS CAPUCHINHOS

A presença do Pe. Frei Honorato Koźmiński em Nove Miasto nad Pilicą deu nova vida a uma pobre vilazinha, que vinha vegetando. As numerosas congregações religiosas e alguns institutos seculares por ele fundados, no desejo de receberem orientação direta do seu venerando fundador, tombaram em estabelecer-se em Nove Miasto nad Pilicą. Os membros dessas congregações, para não serem identificados pelos russos, vestiam a paisana e, aparentemente, exerciam as mais variadas profissões. Em pouco tempo, construíram-se por lá dezenas de novas casas, hotéis, pensões, bares, alfaiatarias, sapatarias, padarias, malharias, — as quais eram mantidas e administradas pelo novo tipo de religiosos e religiosas.

Tudo foi organizado no maior sigilo e à socapa. Suspeitando o policiamento russo mais de uma vez passou a vistoriar essas casas. Mas, felizmente, nunca pôde descobrir nelas algo de comprometedora.

Enquanto isso, o Pe. Frei Honorato, embora recluso em seu convento, conseguia manter-se em contato permanente com os superiores e com as superiores das novas congregações. O que ele desejava, era manter e aumentar, através desses institutos seculares, a fé do povo polonês.

Na direção desses institutos nem sempre encontrou ele apoio por parte da autoridade eclesiástica, por representarem uma estranha novidade no seio da Igreja. Por elementos do alto clero foi tido, bastas vezes, por

imprudente aventureiro. Entretanto, ele jamais deixou de usar a pena em defesa de seus caros institutos. Confiou em Deus e na Igreja. Esquecido de si próprio, vivava apenas ao bem do próximo. Foi, realmente, um apóstolo - gigante, que não medi sacrifícios em defesa da religião e da pátria. Com isso antecipeu-se de 50 anos ao Concílio Vaticano II. Hoje, a Igreja está empenhada em por em evidência a prodigiosa ação do Pe. Frei Honorato Koźmiński, introduzindo a causa da beatificação do humilde e virtuoso Capuchinho.

Um após outro apagaram-se os venerandos Capuchinhos da velha geração. A profecia do Servo de Deus, Pe. Frei Honorato, realizou-se plenamente: “Aqui será o nosso túmulo e aqui também será o berço dos Capuchinhos”. Foi o que aconteceu. Após a primeira guerra mundial, a Polónia ressurgiu. Os Capuchinhos também ressurgiram, aumentaram e constituíram-se, novamente, em próspera província.

A situação das ordens e congregações religiosas na Polónia encontra, ainda hoje, sérias dificuldades e muitas restrições. Alguns dos institutos do Pe. Frei Honorato não conseguiram sobreviver. Mas, um grande número deles continuam ativos e prósperos. Nos dias em que fiquei em Nove Miasto nad Pilicą, pude constatar com diversos membros dos institutos, fundados pelo Pe. Frei Honorato. Todos continuam fiéis às orientações recebidas do zeloso fundador.

Durante a última guerra as tropas hitleristas talaram toda a região de Nove Miasto nad Pilicą, trucidando cerca de mil populares. Diversos Capuchinhos foram presos e mandados para o campo de concentração de

Dachau. O Pe. Frei Arcanjo Brzeziński, em Dachau, foi submetido à experiências desumanas, como se fora cobáia. O Pe. Frei Ambrósio Jastrzebski sob o n.º 22.784, em Dachau, foi colega de desventura do nosso conhecido Cônego Estanislau Olesnik, pároco de Getúlio Vargas RS, que no campo de concentração levava o n.º 22.331.

Visitei o lugarejo, chamado “Mariówka”, a 20 quilômetros de Nove Miasto nad Pilicą, onde as Irmãs Servas da Imaculada (Siuzki) tem sua sede geral e casa de noviciado com 30 novicas. Fundada pelo Servo de Deus, Pe. Frei Honorato Koźmiński, essa congregação tem 3 prósperas províncias com mais de mil religiosas. Desejam abrir uma casa no Brasil.

De volta à Varsóvia, passei por Łódź, cidade de 800 mil habitantes. Em habitantes e em importância é a segunda cidade da Polónia. É centro de grandes indústrias de tecidos de lã, de linho e de seda. Tem uma universidade e seis faculdades, sendo que duas faculdades são de medicina. Durante a última guerra os hitleristas ocuparam-se e trucidaram cerca de 300 mil poloneses. No campo de concentração, montado pelos hitleristas nas cercanias de Łódź, pereceram mais de cinco mil crianças e jovens. E nos bosques dos arredores de Łódź foram fuzilados aproximadamente trinta mil homens do povo. Apesar das dificuldades e restrições do tempo presente, o nível religioso da cidade é satisfatório.

Cruzando a cidade de Łowicz, vi o local, onde o exército polonês, em 1939, cortou o avanço das divisões blindadas do nazistas.

(Continua no próximo número)

IX Feira Intercolegial do Livro em Curitiba - 7 a 12 de maio